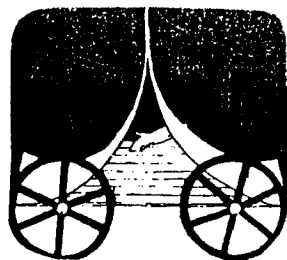

DIÁK- SZÍNHÁZ

1995. december

"DORANTE: Ön tehát úgy véli, Lysidas úr, hogy csak a komoly művekben van szépség és szellem, s a vígjáték csupa badarság, amire kár dicsérő szót vesztegetni?

URANIE: Nekem más a véleményem. A tragédia kétség kívül nagyon szép lehet, ha megindítja az embert, de a vígjátéknak is megvan a maga varázsa, és állítom, hogy ezt is éppoly nehéz írni, mint am azt.

DORANTE: ...Szerintem sokkal könnyebb nagy érzelmek szárnyán versben kihívni a szerencsét, vádolni a sorsot és átkozódni, mint megmutatni és nevetségessé tenni az embereket, és jól színpadra vinni hibáikat. Ha hőst rajzol, olyannak festi, amilyennek akarja. Kedve szeríni jellemzi, senki se kutatja, hogy valószerű-e. Követheti képzelete csapongásait, s a valóságosat elhagyhatja a csodálatos kedvéért. De ha embert ábrázol, akkor a természet után kell festenie. Az arckép legyen pontos hasonmás, mert semmit se tett, ha arcképeiben nem lehet felismerni a kor embereit. Egyszóval a komoly darabban elég a sikerhez, ha értelmes dolgokat jól ír meg az ember. De másutt mindehhez még mulattatni is kell, az pedig eléggé különös vállalkozás: megnevetetni a tisztességes embert...

LYSIDAS: Aki Arisztotelészt és Horatiust forgatja, rögtön észreveszi, hogy a *Nők iskolája* vét minden szabály ellen.

DORANTE: Furcsa fickók önök, ahogy ezekkel a szabályaikkal zavarba ejtik a beavatlanokat, és napról napra megszedítenek valamennyiünket. Az ember, ha önöket hallja, azt hihetné, hogy ezek a művészeti szabályok a titkok titkai, holott nem egyebek, mint néhány józan ész szülte egyszerű megjegyzés arról, hogy mi lehet visszatetsző egy színdarabban. A józan ész szülte ezeket a múltban, és így van ez ma is, bárki rájöhet magától is, Horatius és Arisztotelész nélkül. Vajon nem az-e a szabályok szabálya, hogy a színdarab tessenek a közönségnek? S ha sikere volt és célját elérte, vajon rossz úton járt-e? Vagy azt kívánja, hogy a közönség is az effajta szabályok alapján ítélkezzék, és nem aszerint, hogy tetszett-e neki a darab, vagy sem?

(folyt. hátul)

Egyesületi hírek

A választmány munkája

Legutóbbi hivatalos együttlétünk óta eltelt egy év. Egyesületünk alapszabálya is előírja, hogy évente közgyűlésen rendezzük közös dolgainkat, de a kötelező előírás nélkül is van miről beszélgetnünk.

Az 1994-es közgyűlés óta nagyüzemben működik választmányunk. Sajnos egy ideig anyagi okokból nem állt rendelkezésünkre a megszokott részfoglalkozású ügyvivő, így aztán mindent a választmány tagjai intéztek az elmúlt hónapokban. És volt is mit bőven. Szinte minden héten összejöttünk, szerveztünk, leveleztünk, telefonáltunk, gépeltünk, szerkesztettünk stb. A legtöbb időt és energiát az Országos Diákszínjátszó Találkozó megszervezése, lebonyolítása igényelte. Októbertől sikerült pótolnunk Trencsényi Juditot, új ügyintézőnk Mákszem Levente, aki polgári szolgálatos katonaként dolgozik nálunk, s mellesleg aktív diákszínjátszó.

Megszaporodott munkánk közben jöttünk rá, hogy a közgyűlésen eggyel kevesebb választmányi tagot választottunk, mint ahogy az alapító okiratunk előírja. A demokratikus játékszabályoknak megfelelően a leadott szavazatok száma szerinti következő jelöltet kooptáltuk az ODE választmányába. A választmány hetedik tagja a közgyűlés szavazatai alapján Pap Boglárka lett. Szintén kooptálással került a választmányba Illés Anikó, akinek a munkája nélkül nehezebben boldogultunk volna. Időközben ugyanis kiderült, hogy a megválasztottak közül kettő (Papp Zoltán - Deduktív Színpad és Csató Máté - Szabó Ervin Gimnázium) munkájából illetve tanulmányaiból kifolyólag nem tudott részt venni a mindennapos szervezésben, döntési folyamatokban. Ezért javasoljuk a Közgyűlésnek, hogy a fent nevezett választmányi tagokat mentse fel megbízásuk alól, és a jelölő bizottság javaslata alapján válasszon egy új tagot, illetve erősítse meg Illés Anikó megbízását.

Az elnök munkájának egyik legfontosabb részévé a pályázatok írása vált. Az Országgyűlés pályázatán 1.200.000.- Ft-ot kapott az ODE. Ez 300.000.- Ft-tal kevesebb, mint tavaly, az inflációt nem is számolva. Az idén kétszer annyi pályázó volt, mint tavaly, a támogatási összeg pedig maradt a régi. Örvendetes a civil szerveződések szaporodása, ez azonban a verseny erősödését is jelenti. Mindenesetre így is a sikeresebb pályázók közé tartozunk. A Művelődési és Köznevelési Minisztérium országos egyesületek, szövetségek számára kiírt pályázatán 300.000.- Ft-ot kapott az ODE. A Művészeti és Szabaddmívelődési Alapítványhoz beadott négy pályázatunk közül egy volt sikeres, nemzetközi kapcsolatainkra kaptunk 40.000.- Ft-ot, amely sajnos csak egy-két egyedi meghívásra elegendő, nemzetközi fesztiválra nem. Az ODE Budapesti Regionális Központjának létrehozására, egy állandó szakmai-módszertani és bemutatkozási lehetőséget biztosító központ kialakítására a Fővárosi Önkormányzat kulturális, illetve ifjúsági bizottságaitól 150.000.-, ill. 100.000.- Ft-ot kaptunk. (Ezévi pályázatainkból kitelne egy 200 oldalas könyv!)

Az országos találkozót az idén 700.000.- Ft-ba került, az inflációt is beleszámítva nagyjából fele annyiba, mint a két évvel ezelőtti gödöllői fesztivál.

Szakmai-érdekképviseleti tevékenységünk részeként részt vettünk a művészetpedagógiai szakmai szervezetek vitáin, ahol a Nemzeti Alaptanterv követelményrendszeréről folyt a disputa. Vagyis arról, hogy milyen módon kerül be a jövőben hivatalosan is az oktatásba a színházművészet, a dráma. S ez nekünk nem lényegtelen momentum.

Szeptembertől új bemutatkozási lehetőségeket sikerült teremtenünk a diákszínjátszók számára. Ez a lehetőség folyamatosan rendelkezésünkre áll. Minden hónap utolsó hétfőjén mutathatjuk be produkcióinkat a Pincészínházban, szintén havonta egy alkalommal a Független Színpadon, és előzetes egyeztetés szerint bármikor a Vörösmarty Mihály Gimnáziumban. Amennyiben szeretnétek fellépni ezeken a helyszíneken, keressétek Kiss Sándort a Pincészínházban (217-6390), Szalóky B. Dánielt a Független Színpadon (113-8430), Mákszem Leventét a Vörösmarty Mihály Gimnáziumban (118-6200/21).

A nyáron egy három részből álló drámatábort támogatott az ODE. A Szőke András által vezetett táborról az alábbiakban még olvashattok néhány sort. Mint ahogy arról a törökországi Európa-találkozóról is, amin Vidovszky György vezetésével az ODE 11 tagja vett részt.

Oldalakat írhatnék még az 1995-ös év eseményeiről, de hagyjunk valamit a közgyűlésre élő szóban is. A közgyűlés résztvevőinek és az eljönni nem tudóknak diákszínjátszó sikerekben is gazdag új évet kívánok:

Keresztúri József
elnök

Bemutatkozik

Illés Anikó

(a Galéria Színpad tagja, Dombóvár, az ELTE pszichológia szakos hallgatója, 7200 Dombóvár, Gábor Béla u. 27. 74-461432)

Az ELTE első éves pszichológia szakos hallgatója vagyok. Négy éve játszom a Dombóvári Galéria Csoportban, már háromszor voltunk ott az országos fesztivál döntőjében, az előző évi választás óta segíték az ODE munkájában. A választmányban elsősorban a vidéki csoportok érdekeit próbálom szem előtt tartani.

Pap Boglárka

(a Vörösmarty Mihály Gimnázium tanulója,
1046 Budapest, Lakkozó u. 43. IV. 11. 1807-741)

Másodikos gimnazista vagyok, színjátszással már korábban is foglalkoztam. Általános iskolás koromban az orosz tanárom szeretett meg velem a színházat, na meg persze az anyukám, aki nélkül nem lennék most itt. Az ODE választmányában, úgy érzem, szervezőképességemmel lehetek a diákszínjátszás segítségére.

Mákszem Levente (polgári szolgálatos sorkatoná,

1086 Budapest, Harminckettesek tere 6/c I. 5.)

Polgári szolgálatos katonaként dolgozom az egyesületnél, ügyintézői munkakörben. A budapesti Vörösmarty Mihály Gimnázium drámatagozatos diákja voltam - egy ideig. Zenével, színházzal és filmmel kapcsolatos dolgok iránt érdeklődöm. A napokban jelenik meg a Szabadesés nevű zenekarunk első demo kazettája. Nagyon örülök, hogy ez a hagyományosnak nem mondható katonaidő itt, és így telik el.

Legyen közünk egymáshoz!

Amióta ODE-tag vagyok, foglalkoztat a kérdés: mi előnye származik egy csoportnak abból, hogy évente befizeti a tagdíjat. Minden megjelenő Diákszínházhoz ingyen hozzájut, értesül a fesztiválról, táborokról, nem kell nevezési díjat fizetnie. Elég-e ez vajon?

A mi Galéria csoportunk Dombóváron viszonylag szerencsés helyzetben van, hiszen immár harmadik éve ott vagyunk az országos döntőn. Így évente egy alkalommal megmutathatjuk magunkat. Láthatjuk, hol tart a többi csapat, megjegyezhetünk arcokat és neveket, barátokat, támogatókat találhatunk. Mit kap egy olyan társaság, amelyik nem vesz részt a nagy fesztiválon? Többször felvettem már zsűrizések alkalmával, hogy tehetséges rendezők tehetséges játékosokkal sem tudnak mindig megfelelő színvonalú produkciót létrehozni. Mi lehet ennek az oka?

Elsősorban a kitekintés hiánya. Honnan tudhatná egy vidéken működő kis csapat, hogy mit vár el a zsűri, mik az alapvető szempontjai a válogatásnak? A budapestiek előnye, hogy év közben is figyelemmel kísérhetik társaik munkáját, láthatnak amatőr színházi előadásokat. Hogy a vidékiek hátrányát megszüntessük, több megoldás kínálkozik.

1. A legegyszerűbben kivitelezhetőnek tartom, hogy a fesztiválokon készült videófelveteleket bármikor bárki megnézhesse. Ha látni szeretnétek, hogy mi zajlott Gödöllőn vagy Csurgón, írjatok, küldjétek kazettát, szívesen átmásoljuk bármelyik előadás felvételét!
2. Ha igény van rá, örömmel megszervezek egy rendszeres (havi, kéthavi) beszélgetéssorozatot, ahová rendezőket, játékosokat egyaránt szeretettel várunk. A program módszerek, eredmények megvitatása, tapasztalatcsere lenne. Hívhatnánk a diákszínházban jártas, neves beszélgetőtársakat, megnézhetnénk néhány jól sikerült előadást, esetleg próbatípusokat.
3. Legvégül persze az volna az igazi, ha minden ODE tagcsoport delegálhatna egy-két emberkét az országos fesztiválra, de hát a mocskos anyagiak itt is közbeszólnak. Megjegyzem, tavaly volt olyan vidéki csoport (S-paletta, Győr), akik megoldották segítségünk nélkül is, hogy ott lehessenek Gödöllőn, bár nem játszottak.

Ha ezeken kívül van más ötletetek, vagy láttok fantáziát az én javaslataimban, írjatok, vagy telefonáljatok! Minden kezdeményezést mohón várok, és bármiben szívesen segítek. A 74/ 365-270-en elértek, ha mégsem, hagyjatok üzenetet! Leveleiteket az ODE új címére (Budapest, 1085 Horánszky u. 11.), vagy közvetlenül nekem (Dombóvár, 7200 Dombó P. u. 2.) küldjétek!

Remélem, hogy használni fogtok, és hogy közünk lesz egymáshoz.

Hajós Zsuzsa
választmányi tag

Gödöllő 1995

Ebben az évben Gödöllő ötödik alkalommal fogadott Országos Diákszínház Találkozót. A fesztiválnak a Petőfi Sándor Művelődési Központ adott otthont, ahol több helyszínen folytak az előadások. Részint a színházteremben, részint stúdiószínházi körülmények között a Kerekasztal Színházi Társulás termében. A színházteremben is többféle változat fordult elő. Volt teljes nagyszínpadi produkció és volt olyan csoport, amely a színpadon épített nézőteret a tér lecsökkentésével teremtve "intimebb" közeget. Érdemes elidőzni e pontnál.

Míg régebben a teljesen nyitott nagyszínpadi előadások voltak a jellemzőek a diákszínházban, addig az utóbbi években, évtizedben egyre több kamarajellegű kisebb térre "kitalált" előadás készült. Valószínűleg a létrehozók szándéka a már említett "intimebb közeg" megteremtése, a nézőkkel való közelebbi kapcsolat kialakítása lehet.

A tér használatának megváltozásán kívül más tendenciák is megfigyelhetők. Egyrészt több az előadásokban használt technikai effekt, néhol a hivatásos színházaktól ellesett technikai trükk is előfordul. Ez valószínűleg a régi időkhöz képest magasabb technikai fejlettségre - sajnos nem minden esetben végiggondoltságra, technikai kultúrára - vezethető vissza.

Ezzel szemben megmutatkozik egy másik, markáns vonulat is. Több előadás él ugyanis a stílus elemeivel az "elemelt" tér, idő, eszközök használatával, így próbálkozva egy másik "gondolati sík" megteremtésével, többet bízva a nézők fantáziájára, érzéseire. Az idei találkozón az erősebb előadások nagy része élt ezekkel a lehetőségekkel. Példaként a két földi produkciót említem, melyeket seregnyi stílizált elem használata jellemzett. (E produkciók: Extra Muros csoport, Budapest - "Naszreddin Hodzsa első szerelme", KÉZ-csoport, Budapest - "Meddig tarthat ez még doktor úr?")

A fesztiválra az ország minden részéből érkeztek csoportok, Soprontól, Budapesttől és Szolnoktól át Békéscsabáig. Összesen 14 társulat 16 előadását láthatták a nézők. A területi találkozót figyelembe véve, gyakorlatilag az ország egész területét lefedő megmozdulás volt ez. A területi találkozók átlagosan 5-6 csoport szerepelt, volt ahol 2, de volt ahol 19(!) előadás került bemutatásra. Ez utóbbi a Veszprém megyei találkozó volt, ahol évek óta remek szervező-rendező munka folyik, sok csoport él-letezik, és önálló megyei szervezetük is van a diákszínházszóknak. Jó példa, így is lehet.

A fesztivál során láthattunk klasszikusnak számító darabot (Büchner: Leonce és Léna - a debreceni Adyák Színpad előadásában), láttunk ismert prózai művet feldolgozó előadást (Kosztolányi: Édes Anna - Vörösmarty Gimnázium III.d, Budapest). Volt szerkesztett színpadi műsor (Sóshartyáni Színházszóknak: "Emlékeim", Illyés Gyula Gimnázium, Budaörs: "Mancs tábor") Ezekon kívül számos kevésbé játszott - vagy csak diákszínházszók által játszott - szerző került terítékre. (Pörtnér: "Változat kockára" - Dombóvár, Benjamin Sorel: "Labdatér" - Békéscsaba, J. Arrabal: "Piknik a csatamezőn" - Miskolc, Ogbe Kobo Té: "ii" című előadása - Lovassy Gimnázium, Veszprém, Zulfikarov: "Naszreddin Hodzsa első szerelme" - Extra Muros, Budapest.)

Végül a díjaknál is fontosabbnak tartom azokat a szakmai vitákat, amelyek során a résztvevő csoportok sokat tanulhattak egymástól, vagy a zsűri három tagjától, Árkosi Árpádtól, Kaposi Józseftől és Kaposi Lászlótól.

Gyombolai Gábor

Zsűrizés

A félreértések és a sértődések feloldására úgy gondoljuk, szükséges beszámolnunk arról, hogy miképpen történt az előzsűrizés megszervezése.

Először összeállítottunk egy listát a felnőtt zsűritagnak szóbjázható, elismert, színházzal foglalkozó emberekből. Ügyeltünk arra, hogy olyanokat válasszunk, akik több éve figyelemmel kísérik a hazai diákszínházi életet. Így rendezőket, kritikusokat és drámatanárokat kértünk fel.

A diákszűri nagyrészt az ODE választmányi tagjaiból állt össze, de mindannyian aktív diákszínháziak voltak. Azokra a helyekre, ahol elfoglaltság, személyes érintettség támadt, más diákszűrit hívtunk (lásd budapesti elődöntő).

Azt gondoltuk, elegendő arra ügyelni, hogy szakmailag hozzáértő zsűrit verbuváljunk. A területi válogatásokon szembesülhettünk tévedésünkkel: egyes csoportok kifogásolták a zsűri nemét, korát, és volt, akit az sértett, hogy neki nem jutott neves, híres ember. Azok közül, akik nem jutottak tovább, néhányan sértetten, felháborodva hagyták el a terepet: "Mi akkor is jók vagyunk!" - felkiáltással. Ez bizonyára így igaz, de a zsűri az országos mezőnyhöz viszonyít, és a legjobbak kiválasztására törekszik. Az ODE nem azzal bízta meg a zsűrit, hogy ítélkezzen az előadások fölött. A cél az, hogy segítse a csoportok további munkáját. Mivel más szemszögből látja az előadást, értékes megfigyeléseivel építő kritikát gyakorolhat.

A színház nem olyan, mint a számítógép, nem 0-1, igen-nem alapon működik. Ezért kár elkeseredni azoknak, akik nem jutottak el Gödöllőre. Munkátok, még ha a komplex hatás nem is elsőprő, igen értékes lehet. Az idő és az energia, amit beleöltetek, nem hiábavaló. Az ilyen fesztiválok célja nem csak a legkiválóbbak kiválogatása, hanem az ország legkülönbözőbb pontjain működő csoportok segítése azáltal, hogy szakmai zsűri előtt mutathatók be.

Illés Anikó

Az előzsűri tagjai:

Szakmai zsűri: Árkosi Árpád, Bérczes László, Illés Klára, Kaposi József, Kaposi László, Keresztúri József, Keserű Imre, Mezei Erzsébet, Nánay István, Székely István, Tóth Miklós, Turmai Tímea, Uray Péter, Vidovszky György, Zala Szilárd

Diákszűri: Bálint Cintia, Bethlenfalvy Ádám, Csató Máté, Gyombolai Gábor, Györfi Zsolt, Hajós Zsuzsa, Illés Anikó, Karácsonyi Melinda, Kokavec Kinga, Rosner Krisztina

A területi találkozók szervezői:

Bartók Béla Művelődési Központ, Győr; Horváth Mihály Gimnázium, Szentes; Kazincbarcikai Középiskolások Köre; Kölcsey Ferenc Művelődési Központ, Debrecen; Körösvidéki Drámapedagógiai Társaság; Megyei Közművelődési Információs Központ, Szentes; Megyei Művelődési Intézet, Eger; Megyei Művelődési Központ, Szombathely; Pesti Barnabás Középiskola, Budapest; Szabad Művelődés Háza, Székesfehérvár; Városi Művelődési Központ, Dombóvár; Városi Művelődési Központ, Szolnok; Városi Művelődési Központ, Tapolca; Vörösmarty Mihály Gimnázium, Budapest

Köszönjük!

Az 1995-ös Országos Diákszínházi Találkozó díjazottjai

Megosztott fődíj

Zulffikarov: *Naszreddin Hodzsa első szerelme*
Szabó Ervin Gimnázium, Extra Muros Együttes, Budapest
Rendezte: Szabados Mihály

Meddig tarthat ez még doktor úr? (Déry T.: *Óriáscsecsemő* c. műve nyomán)
Kéz Csoport, Budapest
Rendezte: Perényi Balázs és Gyombolai Gábor

Megosztott nívódíj

Kosztolányi Dezső: *Édes Anna*
Vörösmarty Mihály Gimnázium 3.d, Budapest
Rendezte: Vidovszky György és Horváth Kriszta

A sórtartó felé (Örkény István nyomán)
Városi Diákszínház, Sopron
Rendezte: Szabó Miklós

Az ODE különdíjai

Ogbe Kobe Té: *ii*
Lovassy László Gimnázium, Veszprém
Rendezte: Kovács Gábor

Albee: *Állatkerti történet*
Híd Színház, Szolnok
Rendezte: Rigó József

A legjobb női alakítás díja

Topor Rita, Vörösmarty Mihály Gimnázium 3.d, Budapest
(Kosztolányi Dezső: *Édes Anna* - *Édes Anna*)

A legjobb női mellékszereplő díja

Mohai Orsolya, Csepűrágó Tornaegylet, Miskolc
(Arrabal: *Piknik a csatamezőn* - *Fogoly úr*)
és
Varga Gabriella, Horváth Mihály Gimnázium 4.d, Szentes
(*Jubileum*)

A legjobb férfi mellékszereplő díja

Fábián Gábor, Ady Endre Gimnázium 4.d, Debrecen
(Büchner: *Leonce és Léna* - *Péter*)

Az Országos Diákszínjátszó Találkozó támogatói:

A Magyar Köztársaság Országgyűlése
Nemzeti Kulturális Alap
Gödöllő Város Önkormányzata

Postaláda

"Kedves József!

Az ODE új vezetősége a lehető legjobb lépéssel kezdte az új évet. A 4. Országos Diákszínjátszó Fesztivál Sepsiszentgyörgyön a Ti nagylelkű támogatásotok nélkül nem lett volna ennyire jó. Nagy ajándék volt számunkra *Vidovszky György* jelenléte.

Remélem, lesz még ennél jobb ODIF Romániában, de *ilyen* többé nem lesz. Rajta volt az újszerűség, az eddig soha meg nem élt élmény hamvassága. Most találkozott először a diákszínjátszók tábora a minőség mércéjével *ittthon*. A következő fesztiváloknak már ehhez kell igazodniuk.

Köszönjük a videokazettákat!

Sepsiszentgyörgy, 1995. január 17.

Barátsággal:

Salamon András

Vallomás

A Kaktusztól a Kerekasztalon át a Vörösmartyig

"Minden azzal kezdődött, hogy helyet kerestem "vágyaim" kiélésére. Mivel közel lakom a Marcibányi térhez, itt próbálkoztam először. Megnéztem az Origó színjátszó csoport egyik előadását, és megismerkedtem Juszcák Zsuzsával, a Kaktusz színjátszócsoporthoz vezetőjével, aki felajánlotta, hogy járjak a foglalkozásaikra. Éppen egy produkció közepébe csöppentem. A munkastilus kedvemre való volt, mert mindenki olyan közvetlen volt! Az első találkozás után már úgy éreztem, hogy több éve ismerem az embereket. Ezután a "kaktuszosokkal" elmentünk a Kerekasztal nyári táborába. Tele voltam félelemmel, kíváncsisággal, de kellemesen csalódtam. Fantasztikus volt! A játék keretét a Kerekasztalosok találták ki, minden mást a gyerekek. S közben olyan érzés volt bennem, mintha egy tényleges mese tényleges szereplője volnék.

Ezek után természetes volt, hogy ilyen irányban szerettem volna továbbtanulni. A Vörösmartyiban folytathatom, amit a Kaktuszban és a Kerekasztalon elkezdtem. Kedvencem a kreatív játék, legutóbb is isteni boszorkány voltam egy Macbeth-játékban - én legalábbis nagyon élveztem..."

Hegyí Nóra

Európa-találkozó

Ankara '95

Sanata evet! = Mondj igent a művészetre!

1993-ban Fabulya Éva kitartó munkájának köszönhetően Békéscsabán rendezték meg a soronkövetkező Európai Gyermekszínjátszó Találkozót. A több mint harminc országból idesereglett gyermekhad és tanáraik még ma is különös lelkesedéssel gondolnak vissza az itt eltöltött időre.

1995-ben Ankara vállalta a Gyermekszínjátszó Találkozót páratlan években követő Európai Diákszínjátszó Találkozó megszervezését. A békéscsabai találkozóról készült filmet Ankarában a szakmai közönségnek többször is levetítették. Néhány Magyarországon járt külföldi könnyes nosztalgiaja mellett az ankarai résztvevők néhol irigykedve nézték "a legjobban szervezett találkozó" képeit. Jogos örömmel féltetve Ankarában e képeket látva többen ugyanarra gondoltak: nagyon nehéz jól megszervezni egy ilyen nagyszabású összejevetelt.

Huszonkét ország mintegy kétszáz diákja népesítette be a Közép-Kelet legnagyobb egyetemi városát, a METU-t (Middle East Technical University). A Találkozót Tamer Levent elnök úr, alias "török basa" nyitotta meg, aki egész könyvnyi interjút adott az elmúlt hónapokban a nagyszabású rendezvénysorozatról. A Találkozóval egyidőben zajlott Ankarában az Európai Amatőrszínházi Fesztivál és az EDERED soros kongresszusa is.

Az ismerkedés kezdeti nehézségeit a nemzeti bemutatkozó este oldotta fel. Nemzetközi piaccá vált az egyetem egyik aulája, ahol zenével, táncsal, kóstolóval egybekötött zűrzavar alakult ki néhány perc alatt. A nemzeti identitásukat kiélt fiatalokat másnap tíz, közel egyenlő létszámú (20 fős) csoportba osztották. A vegyes csapatok élére két, egymást ugyancsak nem nagyon ismerő "animátort" (tanárt, játékmestert) neveztek ki. Az animátorok két nappal korábban érkeztek Ankarába, hogy drámajátékok segítségével közelebb kerüljenek egymáshoz és ráhangolódjanak az előttük álló két hét kemény munkájára.

A Találkozó művészeti vezetői minden este eligazítást tartottak az animátoroknak - néhány pohár hideg sör mellett. Ali Aytug, a Találkozó szervezője és hűs önkéntes segítőtársa adóvevőkkel a kezükben intézkedtek - tudásukhoz mérten - a napi problémák megoldásában.

Sajnos, az első napokban a teremkulcsok egy része nem került elő időben, néhányan lemaradtak a buszokról, mert kevés érkezett, tollért, papírárt és egyéb egyszerű kellékért hiába könyörögtünk. A figyelmeztetések ellenére sokan ittak csapvizet az europaizált török koszthoz, így a kétszáz résztvevő majd mindegyikén végigsöprő lázas gyomorrontáshullám már az első napokban megkezdődött. Az animátorok munkáját nehezítette, hogy Ali csak törökül beszélt. Találó becenevet is kapott segítőtársaival együtt: "Ali baba és a negyven tolmács".

A foglalkozásokat ritkán tarthattuk teljes nyugalomban: nyüzsgő tévések és érdeklődő hospitálók váltogatták egymást. A kezdetben szuverén munkát - amit egyébként minden csoport és csoportvezető nagyon élvezett - a Kongresszus megnyitására szervezett közös előadás "irányított" létrehozása szakította meg. Az ünnepélyes fogadás, ha erőltetetten is, de jól sikerült. A Találkozó végén újabb közös bemutatkozás várt a csoportokra, ráadásul Ankara legdrágább bevásárló központjában.

Az előadásra teljesen alkalmatlan, forgalmas épületben és előtte mégis sikerült emlékezetes felfordulást okozni. Bár a produkciók művészi színvonala csökkent, kétszáz diák közös éneklése és komédiázása nagyon hatásos volt. A legtöbb könnyet természetesen - mint minden találkozó végén - maguk a résztvevők ejtették. Egymás vállára borult szerelmesek, barátok és kollégák népesítették be a szálláson berendezett diszkót. A magyar csoport első között indult útnak. Néhány kisírt szemű lány métereket futott a busz után...

"Sanata Evet" - Mondj igent a művészetre! - ennyit mindenki megtanult törökül a két hét alatt. A Találkozó jelmondata mégsem jelentett többet egy mára már poros és kiüresedett szlogennél, amit a résztvevők sem tudtak igazi tartalommal megtölteni. Jól éreztük magunkat, sokan biztosan tanultak is, fejlődtek is. De ez - rajtunk kívül - mélyen senkihez nem jutott el. Törökország politikai ellentmondásait el kellett volna felejtenünk, ha komolyan vesszük a népek egyenlő jogait, az emberek egyenlőségét, a művészet megtisztító szerepét harsogó szónoklatokat. Egy ilyen találkozó politikai kirakatació is. Néhányan biztosan így értékelték, pedig mi "csak" játszottunk, színházat csináltunk, tanultunk, barátkoztunk és szerelmeskedtünk. És így fogunk emlékezni rá, ha ott szerzett ismerőseinkkel a világ valamely pontján néhány év múlva összefutunk véletlenül az utcán.

Vidovszky György

Vélemény

Színjátszás idegen nyelven?

A diákszínjátszás idegen nyelven nagyszerű ötlet, csak kérdés hogyan valósítjuk meg. Mennyire legyen fontos benne a színház, mennyire a nyelv.

Az idei angol nyelvű színjátszó fesztivált bizonyos feltételek mellett hirdették meg, melyeket máshol szigorúan vesznek. Itt nem vették figyelembe sem az időmegkötést, sem azt, hogy angol anyanyelvűek nem indulhatnak.

Ehhez társul még az is, hogy a zsűri - négy nyelvi szakember - bevonul, leül, és mintha rádiózna, hallgatja az előadásokat. Kérdésem csupán az, hogy egy ilyen színjátszó fesztiválon hol marad a színház?

S véleményem szerint a diákokkal azt sem lehet megcsinálni, hogy hetente változtatják a helyezéseket. Ugyanaz a darab egy héten belül nem lehet továbbjutó, negyedik és sokadik...

A szegedi döntő harmadik napján kihirdetett eredménnyel végülis mindenki elégedett volt. Azt azért még elmondom, hogy az ott első helyezést elért *Hófehérke* című darab az Országos Diákszínjátszó Találkozón a döntőbe nem jutott be. Ez persze nem azt jelenti, hogy nem volt jó, csak a két fesztivál közötti különbséget mutatja.

Mégis azt hiszem, angolul vagy bármely nyelven, jó játszani, versenyezni, csak végig kell gondolni, s a versenynek meg kell őriznünk a tisztaságát. A zsűrizést pedig elfogulatlan, a színházhoz is értő szakemberekre kell bízni.

Pap Boglárka

Tábor

Bácskay Mihályon fekete köpeny, lábán fekete papucs, fején fekete hajpánt. Most mindenféle ütős hangszerek mögött üldögél, időnként rácsap a dobra vagy a cintányérra, a közbeeső időben a xilofont ütogeti vagy a dobra helyezett alkalmi példányból meglehetősen hangerővel sűg. Bácskay Mihályt Miska bácsinak hívják néhány ezer esztendeje, és neve nemcsak a szentesi drámaírók közt lenne legenda - ha lenne igazság. Immár nyugdíjasként rendezője, sűgője, színésze és aktív szereplője annak a darabfélésgnek, amit vagy ötvenen bámulnak a szentesi gimnázium dísztermében. A három szereplő próbálja egymáshoz igazítani mozgását: középen fehér köpenyben (hajpánt satóbbi) Miska bácsi egykori tanítványa, Szőke András (itt most Dontáru vagy ilyesmi névre hallgat) éppen japánul beszél-énekel-táncol, már filmjeiből tudhatjuk, Szőke igen jártas a külföldi népek nyelvében és dallamvilágában, mellette kétoldalt Miska bá jelenlegi két diákja (köpeny stb.). Mi meg röhögünk.

Ez egy tábor. Szőke szervezte. Ő azt hiszi, lelkesedésből lehet. Én is azt hiszem, azért írok róla. Ő aztán dolgozik, mint az állat, és néha elkeseredik. Aztán megint dolgozik, megint lelkesedik, megint elkeseredik. Ha nem tűnne nagyképűségnek, azt mondanám, magam is így vagyok ezzel. De én nem keseredek el. Régi motoros vagyok. (És akkor mit szóljon Miska bácsi, aki most éppen odahagyja a hangszereket és csatlakozik a szentesi-japán nindzsa-palotáshoz?)

Szőke szervezett egy tíznapos színházi és filmes tábort, főleg középiskolásoknak. Van hat kicsi csoport, általában jó emberek vezetik a foglalkozásokat. Aztán a végén megmutatják egymásnak, mire jutottak. Sokféle furcsaság. Tóth Miklós kisrealistázik a gimnázium összes lépcsőházában, Bokáék bohóckodnak egy félórát a színház színpadán (vajon néhány kőbor patkányon és rajtuk kívül jár-e más is a szentesi színház színpadán ebben az évben?), Dobos Mari meg egy francia természetesen indiai színjátékot tanítanak (minthogy Indiában élnek), Gelty-Zsalakowics gyönyörű színházat varázsol a kollégium foci pályájára, végül még egy eszement tüzes-vizes happy-endinget is megúsunk élve.

Sokféle színház, egymás mellett, békeségben. És persze fényesen tehetséges lányok-fiúk. Tíz nap kemény melő. Kamerák, monitorok, videókazetták, a filmesek megszállottan forgatnak, vágnak, egyszer elejtik a kamerát, másszor ügyesek. Tíz nap jófajta örület. Ivás elenyésző, mindig mindenki éberen van és mindig mindenki álmos, Laci, a tornatanár reggel hélig virraszt, aztán ébreszt. Foci is van, ebben Szőke sajnos nem vesz részt, mert ő mindig valamit csinál. Pénzt szerez, telefonál, helikopterrel fényképezi Szentest, hadd legyen az önkormányzatnak egy Balázs Béla-díjas repi-filmje, memorizálja (nem sikerül) a japán szöveget, főzni is akar, de ez már nem fér bele, különben is vannak szakácsnék, akik meg az egyik produkciót is megnézik.

Azt akartam én most megírni, hogy júniusban volt egy tábor Szentesen (és folytatása is lesz júliusban Taljándörögdon, augusztusban Novákpusztán), és ez a tábor igen jól sikerült. Viszont az ágyak hossza 165 cm volt, mert hogy a résztvevőket egy általános iskolai kollégiumban szállásolták el Szőke András. Ő a balkáni lakosok többségéhez hasonlóan túlsúlyos (pontosan 85 kg), viszont japánosan alacsony. Neki nemigen lógott volna le a lába. Ő viszont nem feküdt le. A tábornak vége, ő lelkes és el van keseredve. István, aki a stúdióban szeretne néha aludni, vigasztalja. Én is vigasztalom. Hogy a gyerekek. És tényleg a gyerekek. Meg mi, persze.

Bérczes László

(A Magyar Narancsból ollózta Faragó Csaba)

Tíz nap,
amely

Szőke-tábor Szentesen

URANIE:	Megfigyeltem, hogy azok a szerzők, akik a legtöbbet emlegetik és legjobban tudják a szabályokat, épp azok írják a legsikertelenebb darabokat.
DORANTE:	Éppen ebből látszik, asszonyom, mennyire nem érdemes törődni az efféle zavaros vitákkal. Mert ha a szabályok szerint írt darabok megbuknak, a sikeresek pedig nem a szabályok szerint íródtak, akkor nyilván a szabályokban volt a hiba...
LYSIDAS:	...Színdarabnak tarthatunk-e egy olyan alkotást, amely a <i>dráma</i> szóval ellentétben áll? Ez a szó ugyanis a görögből származik, azt jelenti, hogy cselekvés, s egyszersmind azt is mutatja, hogy az ilyesfajta mű lényege a cselekmény. Márpedig itt semmit sem cselekszenek, az egész darabot részben Ágnes, részben Horace meséli el... Van-e szellemtelenebb, jobban mondva hitványabb dolog, mint bedobni néhány viccecskét, amin mindenki nevet? Főként az ilyesmit, mint hogy a gyerek a <i>fülön át jön létre</i> ? ...Az a jelenet ott a ház előtt az inassal meg a szolgálóval: nem végtelenül hosszú és felháborítóan unalmas? ...Arnolf nem túl könnyen adja oda a pénzét Horace-nak? És ha már ő a komikus alak a darabban, akkor miért viselkedik úgy, mint valami tisztességes ember? ... Arnolf prédikációja és maximái nem hatnak-e nevetségesen és nem gúnyolják-e ki szemérmetlenül vallásunk misztériumait? ... És végül: ez a Törzsöky úr, aki sok helyütt józan, értelmes embernek mutatkozik, az ötödik felvonás végére nem züllik-e eltűzött, komikus figurává, aki úgy neveteti meg a közönséget, hogy képtelen szemforgatással, nevetséges sóhajokkal és bambán könnyezve vallja meg heves szerelmét Ágnesnek?
DOREANTE	Először is... Sok akciót láthatunk a színen, és a darab szerkezetében akcióvá válnak az elbeszélések is, hiszen akaratlanul épp az érdekelt személynek mondják el valamennyit, az pedig, a nézők nagy mulatságára, mindannyiszor zavarba jön, és megpróbálja elhárítani a veszélyt... Ami azt a mondást illeti, hogy a <i>gyerek a fulón át jön létre</i> , ez csak azért mulatságos, mert Arnolf mondja. A szerző nem azért adta a szájába, mert ez önmagában szellemes volna, hanem, mert az alakot akarta vele jellemezni. Épp azzal mutatta meg a figura együgyűségét, hogy idézi Ágnesnek ezt a csacsi megjegyzését, magán kívül az örömtől, mint a világ csudáját... Nem ok nélkül íródott Alain és Zsuzsi jelenete se, mégha hosszúnak és unalmasnak találják is némelyek; Arnolfot menyasszonyának tiszta ártatlansága késlelteti, a kapuban pedig szolgálóinak együgyűsége tartja fel olyan sokáig, éppúgy, ahogy az útját is, vagyis mindig a maga túlzott óvatosságára fizet rá... Az az erkölcsi oktatás, amit önök prédikációnak neveznek, a nézők közül egyetlen igazi hívőt sem botránykoztatott meg, ebben bizonyos vagyok. A <i>pokol</i> meg a <i>fortyogó katlanok</i> emlegetése is teljesen indokolt, hiszen ezeket a különöc Arnolf mondja a gyermeknek Ágnesnek. Ami pedig az ötödik felvonás szerelmi ömlengését illeti, amely önök szerint túlzott és nevetséges, hát én csak azt kérdezem: vajon a szerelmeseket tilos-e kifigurázni, és hogy hasonló helyzetben vajon a legtisztességesebb emberek is nem viselkednek-e néha így...?"

(Molière: *A Nők iskolájának kritikája*; Molière összes művei, Magyar Helikon 1965; a részletet idézi Duró Győző és Nánay István a *Dramaturgiai olvasókönyvben*.)